

Jesta

Jefta

bibliskt drama av Christian Lanciai (2013)

Personerna:

Jefta
Storge, hans hustru
Ifis, hans enda dotter
Hamor, hennes fästman
ammoniternas talesman
fyra brudtärnor
Zebul, Jeftas bror och general
prästen
andra israeler
12 andra präster

Handlingen äger rum under domartiden i Israel.

Akt I scen 1.

1 Han kommer inte att vilja tala med oss. Han avskyr Israel.
2 Det är inte så konstigt. Men vi har inget val. Bara han kan rädda oss.
3 Det är Gileads söners fel som kastade ut honom.
1 Kom, låt oss ta vår själ i vår hand och försöka!

(De knackar på Jeftas boning.)

Jefta (öppnar) Vad vill ni?

1 Ursäkta att vi vågar besvara dig, men vi behöver hjälp mot ammoniterna.

Jefta Det är så dags nu. Jag har inget med Israel att göra.

2 Vi vet, men nöden är stor, och bara du kan hjälpa oss.

Jefta Hjälp er själva. Jag kastades ut av mina bröder ur Israels gemenskap. Det har jag accepterat. Sköt er själva.

3 Vi behöver en ledare, och bara du kan klara ammoniterna.

Jefta Vad har de gjort?

1 De angriper oss för att de påstår att vi har tagit deras land.

Jefta Det är inte så konstigt. Det har ni ju också.

2 Men vi kan inte ge ifrån oss vad vi trodde var vårt, då vi har byggt våra hem där.

Jefta Ni skulle ha talat med ammoniterna innan ni upprättade era bosättningar i deras land. Nu är det för sent.

3 Du kan tala med dem.

Jefta Nåväl, jag skall göra ett försök att diplomatisera. Men ni måste då ge mig fullmakt till suveränt ledarskap.

1 Den har du.

2 Vi vill alla ha dig till ledare i detta.

Jefta Då kommer jag med er. Men jag garanterar inget gott resultat. (*följer med dem*)

Scen 2.

Storge Vi har fått leva i fred ända sedan hans bröder kastade ut honom från Israel. Att de nu tigger honom om att komma tillbaka kan inte medföra något gott.

Ifis Varför blev han utkastad?

Storge För att han inte var äkta.

Ifis Inte en äkta mänska?

Storge Att han var son till Gilead hjälpte inte när han var son till en hora.

Ifis Är han mindre människa för det?

Storge Nej, men israeliterna skiljer mellan sig själva och mindre värda människor. Är man son till en hora är man inte av fullgod ras.

Ifis Är inte hans blod lika rött som hans bröders?

Storge Om inte rödare. Här kommer han. – Jag skulle önska att du gav de där israeliterna på båten, *Jefta*. De vill bara utnyttja dig.

Jefta Om Herren kallar mig har jag inget val. Kanske vi kan lösa det fredligt. Det minsta jag kan göra är att försöka.

Storge Vad du än gör, så inled inget krig.

Jefta Det är det sista jag gör.

Storge Då må du göra det bästa av saken. Lycka till.

Jefta Tack. Det här bråket varar nog inte så länge. (*går*)

Storge Nej, bara i årtal, om det någonsin tar slut. Jag känner de där israeliterna. Vi får aldrig fred i evighet.

Ifis Var inte så kärv, mamma.

Storge Jag säger bara som det är. Här kommer nu din friare.

Ifis Åja, mor, han bara uppvaktar mig tills vidare.

Hamor (kommer in) Du är vackrare än någonsin, *Ifis*.

Ifis Åja, överdriv inte.

Hamor Nej, jag bara underdriver. När ska vi gifta oss?

Ifis När far kommer tillbaka från kriget.

Hamor Blir det krig?

Ifis Det blir det alltid när israeliterna sätter i gång.

Storge Det har inte blivit krig ännu.

Ifis Hoppas far kan avblåsa det.

Hamor Det kan han säkert. Han är ju en klok och redig man.

Storge Han var inte klok som lät sig tubbas av israelerna.
Ifis Det är de som inte är kloka ibland. Han ser det som en möjlighet att lugna ner dem.
Storge Det lyckas han aldrig med.
Hamor Om det blir krig borde jag vara med.
Ifis Då får det inte bli krig.
Storge Stanna hemma, gosse. Ingen ska behöva delta i krig mot sin vilja.
Hamor Men om det gäller att försvara vårt land?
Storge Nej, det gäller att anfälla andras länder.
Ifis Stanna hemma, Hamor. Det går säkert över.
Hamor Allt går över. Frågan är hur.

Scen 3.

ammoniternas talesman Höge ledare för Israel och Gilead, så säger våra klanhövdingar, - varför har Israel tagit våra länder? Återlämna våra stulna marker till oss, och allt skall bli bra mellan oss som goda grannar.

Jefta Hälsa era ledare följande, att när vi tågade upp från Egypten bad vi att få passera Moabs land, men de förbjöd oss. Vi försökte andra vägar, men även de blockerades och vi hindrades. Till slut hade vi inget val än att tåga genom Ammons land men valde då öde trakter bortom era bebyggelser för att inte störa er. Då de var öde stannade vissa familjer där för att odla upp dem och bygga sina hem. De har fått leva i fred där tills idag. Varför vill ni nu först efter hundra år driva bort dem? Är ni avundsjuka för att de har fått era tidigare ödemarker att blomstra?

talesmannen Det är en principfråga. Landet tillhör oss.

Jefta Vad som tillhörde er var en öken. Vad vi har odlat upp är en trädgård. Den trädgården är vår och kan vi inte lämna för att ni ber oss, då vi inte kan ta den med oss.

talesmannen Då blir det krig på ert ansvar.

Jefta Krig är alltid på dens ansvar som inleder det. Vi vill bara leva i fred.

talesmannen Och vi vill inte få våra länder roffade ifrån oss. Vi måste få stopp på det.

Jefta Nöj er med vad ni har och åstunda inte vad andra har skapat.

talesmannen Det var vårt land!

Jefta Men Herren gav det i vår hand. Vad Herren har givit kan inte ni ta ifrån oss. Ni har ju er egen gud. Sök er tillflykt till honom.

talesmannen Det här handlar inte om religion. Det handlar om vem som äger våra länder.

Jefta Ni gjorde aldrig anspråk på dem. Vi har inmutat och odlat upp dem. Allt så är de våra. Om ni tar dem med våld måste vi slåss tillbaka.

talesmannen Ni ger oss inget val.

Jefta I så fall ger ni oss inget val.

talesmannen Palavern är slut! (*går upprörd*)

Zebul Det blir alltså krig?

Jefta Ja, det blir krig. Vi har gått för långt, och de vägrar kompromissa.

Zebul Kan vi vinna?

Jefta Vi måste vinna. – Här kommer nu också min präktige svärson in spe, utan tvivel för att frivilligt anmäla sig till kriget. Då kan vi bara vinna. – Välkommen, Hamor! Gråter kvinnorna mycket nu där hemma för att vi krigar?

Hamor De gråter inte, men din hustru är mycket missnöjd och säger att allt vad karlar är till för är att stifta ofred och osalighet.

Jefta Det har hon rätt i, för vi har inte gjort mycket annat. Men vad säger din fästmö om att du ger dig ut i kriget?

Hamor Hon drev på mig. Hon tyckte att jag allra bäst kunde visa mig värdig att bli din son med att kämpa vid din sida.

Jefta Jag är glad att du inte visade dig feg. Nu kan vi segra tillsammans.

Hamor Det ser jag ram emot.

Jefta Jag känner att Herren är med oss och att vi måste segra. Det vore konstigt annars. Och som tecken på att jag slåss för Honom skall jag offra vadhelst som först träder mig till mötes när jag kommer hem, vare sig det är en åsna, en get, en kviga eller något annat.

Zebul Tror du Herren ger dig seger för att du lovar honom ett offer?

Jefta Han får själv välja ut det åt sig. Vad det blir får visa hans nåd efter segern.

Zebul Vi är dina vittnen.

Jefta Då är det bara att mobilisera. Till vapen! Mot seger!

Akt II scen 1.

Ifis Hur tror du det går, mamma?

Storge Det går som vanligt. Israel segrar och kriget fördubblas, för ju mer Israel segrar, desto fler fiender får han. Det är hans eget fel, att han alltid lyckas skaffa sig fiender överallt.

Ifis Men har vi inte rätt?

Storge Vad hjälper det? Vi segrar ändå och skaffar oss fler fiender ändå. Att vi har rätt gör inte saken bättre.

Ifis Då kommer väl pappa hem snart.

Storge Det gör han säkert, men han slipper inte Israel för det. Efter sin seger över ammoniterna slipper han Israel aldrig, som vill ha kvar honom som domare och ledare på livstid. Vi kommer att få se väldigt litet av honom.

Ifis Men se, där kommer Hamor! Hamor! Hamor! (*rusar mot honom till mötes och hoppar upp i hans famn, omfamnar honom och kysser honom*) Hur gick det?

Hamor Seger, seger överallt. Vi slog ammoniterna i grunden. De besvärar oss aldrig mer. Tjugo städer tagna, och lika många tusen slaktade. Vår strategi var överlägsen, och det var bara att gå från blodbad till blodbad och bränna ner by efter by.

Ifis Och pappa?

Hamor Oskadd. Han kommer väl hem nu så småningom.
Ifis Vi måste ta värdigt emot honom med sång och fest och dans! Jag skall tillkalla tempeltärnorna.
Hamor Hans återvändande från segern var ett lysande triumftåg, men ingenting skulle lysa upp det mer än du.
Ifis Han skall bli mottagen som den hjälte han är! Tänk att min far är Israels främsta hjälte! Han kommer att gå till historien!
Hamor Den saken är klar. Han genomförde segern med klok strategi och visade sig överlägsen som klar ledare och auktoritet över israeliterna och gileaditerna. Hans bröder måtte skämmas nu för vad de en gång gjorde mot honom.
Ifis De vågar nog inte visa sig för honom.
Hamor Utom Zebul, som har ställt upp hela vägen.
Ifis Nå, vi skall vidtaga förberedelserna! Kom med och hjälp mig klä upp mig! (*drar med sig Hamor ut*)
Storge Någonting säger mig att det ligger något under denna seger som är mer än själva segern. Vi får se. (*går till sina bestyr*)

Scen 2.

Jefta Så drar jag då hemåt som en hyllad segrare av hela mitt folk, som tagit mig till nåder efter utfrysning nästan hela mitt liv, bara för att min moder var en hora. Men det är nog bara jag nu av alla mina bröder som får en bestående ryktbarhet. Men segern kom för lätt. Det var som att plöja en åker utan stenar i jorden. Herren gav mig en stor seger, och ammoniterna är slagna för alltid, men vad var meningen med kriget och segern?
(*Ifis visar sig med följe med kransar i håren i vackra vita jungfruklänningar med dans och spel.*)
Ifis (*ledare för kören*) Fira vår hjälte med harpor och spel!
flickorna Ty han är vårt Israels frälsare, som slagit ned alla fiender!
Ifis Nu är vi fria igen från fientliga hot!
flickorna Ty han har frälst Israel från alla fiender!
Ifis Hälsa vår hjälte med blommor och kransar och sång!
flickorna Ty han är Israels hjälte från nu och för alltid!
Jefta (*bestört*) Min dotter, vad är detta?
Ifis En välkomstceremoni! Vad annars?
Jefta Ack, du vet inte vad som väntar dig!
Ifis Mitt bröllop, mitt äntliga bröllop, vad annars?
Jefta Ack, min dotter, min enda dotter, (*omfamnar henne smärtsamt*) jag har förlorat dig!
Ifis Är du galen, far? Du har ju vunnit!

Jefta Jag tog ut segern i förskott. I ett farligt ögonblick lovade jag Herren, om han gav mig seger, att det första som mötte mig när jag kom hem skulle offras som brännoffer till hans ära.

Ifis Du skämtar.

Jefta Nej, min dotter. Herren gav mig segern men har krävt dig som pris för segern.

Ifis Inget bröllop alltså?

Jefta Det ser inte så ut.

Ifis Du kommer att få svårt för att förklara detta för mor och för Hamor.

Jefta Kanske vi kan komma undan på något sätt. Prästerna är inte oresonliga.

Ifis Hur kunde du ge ett så obetänksamt löfte?

Jefta Jag kunde inte ana att det skulle bli du. Jag väntade mig en kviga, en get, en hund eller vad som helst och till och med en outhärlig och ovärderlig oxe, men inte min enda dotter.

Ifis Vilket dilemma för oss alla!

Jefta Säg inte annat.

piga 1 Blir det inget bröllop nu?

2 Och vi som var så glada!

3 Hur kunde detta ske?

4 F råga Herren, men han svarar aldrig.

Jefta Vi måste klara ut detta på ett eller annat sätt. Jag kan inte acceptera det.

piga 1 Inte vi heller.

Ifis Ingen människa skall kunna acceptera något sådant. Det är inte mänskligt.

2 Nej, det är det inte.

Jefta I varje fall måste jag bekänna saken för din mor. Det blir det svåraste av allt. Hon kommer aldrig att förlåta mig min tanklöshet.

Ifis Kom, far, (*tar honom under armen,*) vi går hem. Jag skall hjälpa dig hantera krisen, antingen med att klara ut den eller acceptera den.

Jefta Skulle du alls kunna tänka dig att underkasta dig?

Ifis Ja, om alla andra möjligheter uteslöts, så skulle jag finna mig i mitt öde, om jag bara fick ordentligt med tid på mig först att begråta min jungfrudom.

Jefta Jag skall göra allt jag kan för att få dig frikänd, men det måste ske med prästens tillåtelse.

Ifis Tror du han är resonabel?

Jefta Jag vet inte. Han måste lyda lagens bokstav. Annars är han inte präst.

Scen 3.

prästen Nej, det går inte.

Zebul Men det är ju absurt! Ni kan inte kräva detta! Hedningarna sysslar med människooffer, men vi är för goda för sådant! Vi har inte gjort det sedan Kain offrade Abel!

prästen Abraham och Isak då? Han hade gjort det om inte en ängel hade stoppat honom. Och Abimelek och utrotningskriget mot Benjamins stam? Ni går och slaktar ammoniter i tusental för att försäkra er om deras land, är inte krig människooffer om något, och ni klagar högljutt när det bara handlar om en ensam kvinna, som dessutom är oskuld!

Zebul Det gör saken bara ännu värre. Hon skulle ha gift sig vid Jeftas hemkomst. I stället blir hon slaktad och offrad på bål för ett tomt löftes skull.

prästen Löftet var bindande. Man kompromissar inte med Herren. Vi kan inte låta henne komma undan.

Zebul Här är nu min förkrossade broder. Försök trösta honom med era moraliteter, om ni kan.

Jefta Jag ber dig, rabbi, att visa misskund med oss och henne. Det skulle inte skada någon. Tvärtom. Men om hon offrades skulle det skada oss alla och kanske även hela Israel och vår religion i grunden.

prästen Ett givet ord kan inte tas tillbaka.

Zebul Han blev lurad. Han tänkte på sin åsna och oxe och på sina getter bara, men olyckligtvis sade han det inte i sin givna ed. Nu blir han berövad sin enda dotter i stället. Är det rättvist? Är det juste?

prästen Det handlar inte om rättvisa. Det handlar om Herrens helighet. Den får inte ifrågasättas. Om vi låter henne komma undan är det vi som lurar honom i stället. Det går inte. Och konsekvensernas straffdom kan bli fruktansvärd.

Zebul Låt henne då tillhöra Herren men levande. Vig henne åt altartjänst för resten av livet.

Jefta Det vore en skälig kompromiss, som varken hon eller jag skulle ha någonting emot och som till och med min hustru skulle kunna smälta.

prästen Jag skall tänka på den möjligheten, men jag måste resonera om saken med mina kolleger. Detta är ett unikt ärende som tarvar den yttersta noggrannhet i granskningen, men Guds ord är orubbligt. Ett givet löfte till honom kan inte tas tillbaka. Det säger sig självt.

Zebul Gå och prata med dina andra gubbar då. Under tiden begråter Ifis sin jungfrudom, och hennes fästman är ännu ledsnare. Är det så Gud vill ha det?

prästen Fråga inte mig. Fråga honom.

Zebul Han svarar aldrig på frågor. Kom, Jefta. Vi går härifrån. Vi har gjort vad vi har kunnat för ögonblicket. Vi får höra med tiden vad de andra prästerna säger.

Jefta Så länge hon lever finns det hopp.

Zebul Och om de envisas med att vilja offra henne?

Jefta Då finns varken Gud eller Israel för mig mera.

Akt III scen 1. Prästkollegiet.

prästen (1) Vi står inför ett mycket komplicerat dilemma, mina bröder. När Jefta drog ut i kriget för att segra lovade han, om segern blev hans, att offra vad som än först mötte honom när han kom hem som brännoffer åt Gud. Han tänkte sig ett oskäligt djur, men Gud skickade i stället ut hans enda barn, en dotter, förlovad och giftasvuxen men ännu jungfru. Betänk saken noga. Dilemmat är följande. Herren förbjuder sitt egendomsfolk att praktisera människooffer, men här kräver han plötsligt ett människooffer av Jefta, vår domare, och en jungfru dessutom, hans enda barn.

2 Det går inte.

3 Vad går inte?

2 Ekvationen går inte ihop.

1 Det är det jag menar. Här är något som inte stämmer.

4 Om Jefta har gett ett sådant löfte kan han inte ta det tillbaka vad det än innebär.

2 Men vi kan inte tillåta människooffer. Det är sådant hedningarna praktiserar, när de offrar små barn åt Baal och Moloch. Vi är ämnade att vara bättre än så.

3 Men ett löfte är ett löfte. Om man bryter ett löfte till Gud kan konsekvenserna bli oöverskådliga i fatalitet och olyckor.

1 Jefta föreslog som kompromisslösning att hon skulle få göra altartjänst i templet åt Gud på livstid i stället och därvid alltid förbli jungfru. Hon skulle ändå bara offrad åt Gud men inte som ett brännoffer på bål.

4 Och skulle hon kunna hålla den jungfrudomen? Vad garanterar det? Som ung och nyförlovad har hon precis börjat få smak på livet. Jag känner jäntorna. Det skulle aldrig fungera.

3 Jäntor är jäntor.

4 Just det.

1 Ska vi rösta om saken, bara som vägledning?

2 Gärna det. Jag bedömer det hela som ett misstag som bara kan förvärras om vi inte hindrar det från att genomföras. Israel kan inte overse med människooffer.

3 Men när Gud nu så tydligt kräver det?

2 Tydligt? Har du tolkat skeendet rätt? Han har kanske bara skickat oss detta som en prövning, eller rentav som en fingervisning till att vi ska sluta med alla brännoffer genom att visa oss hur avskyvärt det är?

1 Får jag be dem som röstar för genomdrivandet av proceduren att höja en hand. (*räknar rösterna*) Jag får det till sex. Och emot? (*räknar igen*) Sex igen. Alltså är vi totalt oeniga, och jag har utslagsröst. Det kommer alltså an på mig att avgöra saken. Jag avvaktar tills vidare. Kollegiet är avslutat. (*klubbar. Prästerna bryter upp.*)

Scen 2. Hemma.

Storge Jag skulle aldrig ha låtit honom dra ut i kriget.

Ifis Men mamma, det är inte hans fel.

Storge Han lät sig övertalas. Han lät sig luras av dem. Han lät sig lockas av deras erbjudande om makt och inflytande. Han lät sig tubbas. Han föll för sin svaghet. Det förlåter jag honom aldrig.

Ifis Nej, mor, han leddes av sin plikt känsla och sitt ansvar och sin goda vilja att hjälpa andra.

Storge Hjälpa andra döda sina grannar? Pliktkänsla? Jo, jag tackar. Han ville bara ha en position, och ändå hade han hjärtlöst blivit utkastad av de sina och förklarad inte vara en av dem, och ändå föll han för deras smicker och fagra löften. Guds utvalda folk är det falskaste i världen när det kommer till kritan.

Ifis Men det var inte de som krävde mitt offer. Det var hans egen obetänksamhet.

Storge I ett löfte till den allra heligaste och högste och allsmäktige, som aldrig svarar på böner. Om ett sådant löfte till en sådan gudom är bindande är det ingen gudom men bara en godtycklig mördare utan själ och med bara byråkratisk automatik.

Ifis Ännu kan de upphäva löftets förbannelse.

Storge Tror du de gör det? Dessa bigotta präster, som bara tänker på sin egen makt och position och bara lever för att odla sin falska auktoritet, tror du de ger avkall på sin gudoms obestriddighet och ofelbarhet den minsta tum? Aldrig i livet. Du kommer att dö, min dotter, som offer för en etablerad vidskepelse.

(Jefta kommer in med Hamor och prästen.)

Nå, gubbe, har du lyckats med ditt överklagande?

prästen Jag beklagar, *Storge*, men efter noggranna överläggningar med kollegiet har vi med en majoritet kommit fram till att löftet är bindande. Vi kan inte göra undantag från Herrens ofelbarhet. Jag gjorde vad jag kunde och flera med mig, det saknades inte rimliga argument för din sak, men motståndarna var obönhörliga.

Storge Vad var det jag sa? Där har du ditt heliga prästerskap, gubbe! Där har du ditt heliga Israel, ditt eget folk, dina bröder, som du så helhjärtat och heroiskt ställde upp för och hjälpte till blodig seger!

Hamor (omfamnar Ifis) Låt mig få offra mig i hennes ställe. Hon är deras enda barn och därtill helig som oskuld. Det finns många andra bättre krigare i er armé än mig. Jag är mycket mindre outhärlig än hon. Bränn mig på bål och låt henne leva.

1 Jag är ledsn, det går inte. Man kan inte kompromissa med Guds och lagens bokstav.

Ifis (lösgör sig från Hamor) Det gör inget. Jag är beredd. Ge mig bara två månader att med mina väninnor begråta min jungfrudom. Sedan kan ni offra mig hur mycket ni vill. Ta fram kniven, far, och slipa den omsorgsfullt, ty det är ju du som skall göra det. Det är ju du som gav löftet och ingen annan. Du kommer inte ifrån det och kan inte överlåta det. Jag blir inte gift, men i stället blir jag vigd åt er Herre i evighet i en blodig rit som kommer att släcka kanske några israelers outsläckliga blodtörst, och

de kan vara lugna, ty det finns sedan ingen som kan hämna mig, ty jag är bara en enkel harmlös kvinna, sondotter till en hora dessutom. Gör med mig vad ni vill sedan jag dansat färdigt under två månader och begråtit min jungfrudom över alla bergen under saktmodig sång och innerlig bön om en återkomst. (*går ut*)

Hamor Ifis! (*skyndar ut efter henne*)

Jefta Ni kan lita på att hon kommer tillbaka om två månader och låter sig offras. Det är en grym dom ni verkställer med kraften av er prästerliga auktoritet, och det är den som för kniven, inte jag, som bara är en ofrivillig bödel. Men jag befarar, ers helighet, att en värre dom väntar er och ert etablissemang, jag menar er religion, genom ödet än genom den Gud ni representerar, en dom och ett öde som är mera långsiktigt än detta oförsvarliga människooffer. Er religion kan inte överleva med sådan kompromisslöshet.

prästen Jefta, du är domare över Israel, du är vald av oss till sådan på livstid, och vi förväntar oss att du fortsätter sköta ditt ämbete väl som ledare i krig och fred. Plikten kallade dig, du accepterade den som en man och skötte den väl till din oförgängliga heder. Vad som därefter timat har inget med din plikt och ämbete att göra. Metafysiken är vår sak, och om det blir som du säger, så må det vara hänt: hennes blod komme över oss och våra söner. Jag ber dig bara att inte göra något dumt. Kan vi fortsätta lita på dig som domare?

Jefta Jag är ingen smitare.

prästen Gott. Jag skall meddela leviterna och stammarna detta.

Jefta Även om det blir tungt skall jag fortsätta tjänstetiden ut, men jag befarar att jag inte kommer att orka många år efter detta.

prästen (tar hans hand) Uppriktigt sagt, jag beklagar. (*trycker den och går*)

Jefta (ser efter honom, efter en stund) Vår världs ledande religion har blivit hopplöshetens ledstjärna.

Storge Kom, gubbe. Du behöver något till livs. (*går in med honom i stugan.*)

Slut.

Manali 3.11.2013